

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА «СЕМЕНЮК ПРОТИ УКРАЇНИ»
(Заява № 9476/06)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

20 січня 2011 року

ОСТАТОЧНЕ

Рішення може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Семенюк проти України»,

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Райт Маруст (Rait Maruste), *Голова*,

Мириана Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),

Здравка Калайджиєва (Zdravka Kalaydjieva), *судді*,

і Стівен Філліпс (Stephen Phillips), заступник Секретаря секції, після обговорення за зачиненими дверима 14 грудня 2010 року, виносить таке рішення, що було ухвалене у той самий день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу порушено за заявою (№ 9476/06), поданою проти України до Суду 14 лютого 2006 року громадянкою України пані Аллою Віталіївною Семенюк (далі — заявниця) відповідно до ст. 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим, Міністерство юстиції.

3. 24 листопада 2009 року Голова п'ятої секції вирішив направити заяву Уряду. Відповідно до Протоколу № 14 заява була передана комітету в складі трьох суддів.

ФАКТИ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявниця народилась у 1977 році та проживає у місті Рівне.

5. 10 липня 1998 року М. Б., фізична особа, звернулася з позовною заявою до Рівненського міського суду, в якій просила суд визнати дійсним договір купівлі-продажу, за яким заявниця та її чоловік продали їй квартиру.

6. У листопаді 1998 року заявниця подала зустрічний позов про виселення з квартири М. Б. та М. А.

7. 3 грудня 1998 року Рівненський міський суд задовольнив позовні вимоги М. Б. Суд встановив, що зустрічний позов заявниці є необґрунтованим, та залишив цей позов без задоволення.

8. 15 березня 1999 року Рівненський обласний суд скасував рішення від 3 грудня 1998 року та направив справу на новий розгляд, встановивши, що суд першої інстанції не дослідив усіх обставин справи.

9. 22 грудня 2004 року Рівненський районний суд, розглядаючи справу в присутності заявниці та її адвоката, задовольнив вимоги М. Б. та відмовив у задоволенні зустрічного позову заявниці. Суд встановив, що в травні 1998 року заявниця зі своїм сином переїхала зі спірної квартири до її батьків та добровільно передала квартиру М. Б., хоча згодом вона відмовилась здійснити нотаріальне посвідчення договору через суперечки зі своїм чоловіком.

10. 17 січня 2005 року заявниця та її адвокат оскаржили рішення від 22 грудня 2004 року.

11. 27 квітня 2005 року Апеляційний суд Рівненської області розглянув справу у присутності заявниці. Заявниця просила суд відкласти розгляд її справи, оскільки її адвокат не зміг взяти участі у цьому засіданні. Суд відмовив у задоволенні її клопотання, відхилив апеляційну скаргу заявниці, а рішення від 22 грудня 2004 року залишив без змін.

12. 15 серпня 2005 року Верховний Суд відмовив у задоволенні касаційної скарги заявниці.

13. У ході провадження суд першої інстанції призначив тридцять одне судове засідання, з яких два не відбулися через відсутність заявниці, одне було відкладено на дев'ять днів для ознайомлення заявниці з матеріалами справи, та ще одне було відкладено на двадцять три дні за клопотанням заявниці. Дев'ятнадцять судових засідань не відбулися через неявку інших учасників в судові засідання або за їх клопотаннями про відкладення засідань. У період з травня 2000 року до грудня 2002 року було призначено п'ять судових засідань, і лише одне було проведено. У 2003 році було призначено шість судових засідань, і також лише одне було проведено.

ЩОДО ПРАВА

I. СКАРГА ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ

14. Заявниця скаржилась на те, що тривалість провадження у її справі була несумісною з вимогою «розумного строку», яка закріплена в пункті 1 статті 6 Конвенції, в якому зазначене таке:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

A. Щодо прийнятності

15. Суд зазначає, що ця скарга не є очевидно необґрунтованою в значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Далі Суд зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже вона визнається прийнятною.

B. Щодо суті

16. Заявниця скаржилась, що тривалість провадження була надмірною.

17. Уряд стверджував, що провадження стосувалося складного питання, а також було ускладнено зустрічним позовом заявниці. Крім того, Уряд стверджував, що заявниця сприяла тривалості судового розгляду шляхом подання апеляцій та клопотань про відкладення судових засідань, а також своєю неявкою в судові засідання суду першої інстанції.

18. Суд зазначає, що період, який має розглядатись, почався 10 липня 1998 року та закінчився 15 серпня 2005 року. Таким чином, він тривав сім років і один місяць в судах трьох інстанцій.

19. Суд повторює, що розумність тривалості провадження повинна визначатися у світлі відповідних обставин справи та з огляду на такі критерії: складність справи, поведінка заявниці та відповідних органів державної влади, а також важливість предмета спору для заявника (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*) [ВП], № 30979/96, п. 43, ECHR 2000-VII).

20. Повертаючись до фактів цієї справи, Суд зазначає, що після направлення справи на новий розгляд, суду першої інстанції було необхідно п'ять років та дев'ять місяців, щоб винести рішення у справі (див. пункти 8 і 9 вище). Однак ніщо не вказує, що заявниця є відповідальною за таку затримку або що це було пов'язано із стверджуваною складністю справи. Стосовно складності Суд зазначає, що справа стосувалася дійсності звичайного приватно-правового договору та не містила будь-яких складних фактичних чи правових питань. Крім того, Суд повторює, що це функція національних судів — здійснювати провадження так, щоб воно було швидким і ефективним (див. «Мороз та інші проти України» (*Moroz and Others v. Ukraine*), № 36545/02, п. 60, 21 грудня 2006 року). Суд вважає, що головним чином відповідальними за надмірну тривалість провадження у цій справі є державні органи.

21. Суд часто встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, подібних до цієї (див. рішення у справах «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*), згаданих вище «Павлюлинець проти України» (*Pavlyulynets v. Ukraine*), № 70767/01, пп. 49–53, 6 вересня 2005 року; «Ващенко проти України» (*Vashchenko v. Ukraine*), № 26864/03, п. 50, 26 червня 2008 року; «Писатюк проти України» (*Pysatyuk v. Ukraine*), № 21979/04, п. 24, пп. 30–34, 16 квітня 2009 року, та «Попілін проти України» (*Popilin v. Ukraine*), № 12470/04, пп. 24–31, 16 квітня 2009 року).

22. Розглянувши усі надані матеріали, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку в цій справі. З огляду на практику Суду з цього питання, Суд вважає, що в цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку».

Таким чином, у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СКАРГИ

23. Заявниця скаржилась за пунктом 1 статті 6, пунктом 1 статті 8 Конвенції та статтею 1 Першого протоколу стосовно результатів провадження щодо неї та її неповнолітнього сина. Вона також стверджувала про несправедливість провадження та порушення пункту 3(с) статті 6 Конвенції у зв'язку з тим, що апеляційний суд провів судові засідання за відсутності її адвоката.

24. З урахуванням наявних матеріалів Суд вважає, що скарги заявниці не виявляють жодних ознак порушення прав і свобод, закріплених Конвенцією або протоколами до неї.

25. Таким чином, ця частина заяви має бути визнана неприйнятною як явно необґрунтована відповідно до пунктів 3, 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

26. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

А. Шкода

27. Заявниця вимагала 300 000 грн¹ відшкодування матеріальної та моральної шкоди. Вона також вимагала забезпечити її житлом.

28. Уряд не погодився з цими вимогами.

29. Суд не встановив причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та заявленою матеріальною шкодою і вимогою забезпечити житлом. Відповідно Суд відхиляє ці вимоги. З іншого боку, здійснюючи оцінку на засадах справедливості, Суд присуджує заявниці 1200 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Пеня

30. Суд вважає за доцільне призначити пеню виходячи з граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції відносно надмірної тривалості провадження прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.
2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.
3. *Постановляє*, що:
 - (a) протягом трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці 1200 (одну тисячу двісті) євро відшкодування моральної шкоди, які мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу, плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цієї суми;
 - (b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткові пункти.
4. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 20 січня 2011 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен Філліпс
Заступник Секретаря

Райт Маруст
Голова

1. Приблизно 30,500 євро.